

पाणलोट क्षेत्र आधारीत जलसंधारण कार्यक्रमासाठी
मृद व जलसंधारणाची कामे मशीनद्वारे करण्यासाठी
आर्थिक मापदंड निश्चित करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय क्र. जलस-२००८/प्र. क्र. ५६/जल-७
मंत्रालय, मुंबई -४०००३२
दिनांक : ११ एप्रिल, २००८.

वाचा :

- (१) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र. रोहयो २००७/प्र.क्र.१५/रोहयो-१ दिनांक १६ जुलै, २००७ व दिनांक २८ सप्टेंबर, २००७
- (२) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. आदर्श-२००७/प्र. क्र. १२१/जल-७, दिनांक ३० नोव्हेंबर, २००७
- (३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. राकृष्ण-२००८/प्र. क्र. १६६/जल-७, दिनांक ३ मार्च, २००८, दिनांक १० मार्च, २००८ व दिनांक १७ मार्च, २००८

प्रस्तावना

राज्यातील सर्वसाधारण क्षेत्रात व अवर्षण प्रवण क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात होत असलेली जमिनीची धूप, पावसाचे पाणी अडवण्याची व साठवण्याची पुरेशी व्यवस्था नसल्यामुळे पाणलोट क्षेत्र आधारीत जलसंधारण व मृद संधारणासाठी बरेचसे उपचार गेल्या अनेक वर्षांपासून केंद्र व राज्य पुरस्कृत विविध योजनेअंतर्गत राज्यात राबविण्यात येत आहेत. राज्यातील सुमारे २५० लक्ष हेक्टर क्षेत्रावर पाणलोट विकासाचा कार्यक्रम घेणे शक्य असले तरी आता पर्यंत फक्त ९३ लक्ष हेक्टर क्षेत्रात पाणलोट विकासाची कामे करण्यात आलेली आहेत. तसेच आता पर्यंत ३२,००० पाणलोट सुरु करण्यात आले असले तरी सुमारे ९,००० पाणलोट पूर्ण करण्यात आल्याचे सकृतदर्शनी दिसून येते. उरलेले पाणलोट पूर्णत्वाच्या विविध टप्प्यावर आहेत. हे पाणलोट अपूर्ण रहाण्याची मुख्य कारणे म्हणजे शाश्वत निधीचा अभाव, अपुरा लोकसहभाग व बहुतांशी कामे रोहयो अंतर्गत सुरु करणे अशी आहेत.

२. वरील बाब लक्षात घेवून मराठवाडा व विदर्भ विभागातील क्षेत्रासाठी निश्चित कालावधीत पूर्ण होणारे पाणलोट मिशन शासनाने जाहिर केले आहे व या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी गेल्या दोन वर्षांपासून राज्यात सुरु आहे. तसेच गतीमान पाणलोट विकासाचा धडक कार्यक्रम २००७-२००८ मध्ये शासनाने मंजूर केला असून त्या अंतर्गत राज्यात प्रत्येक तालुक्यात १ या प्रमाणे ३५३ पाणलोट गतीमान पद्धतीने पूर्ण करण्यात येणार आहेत.

३. या व्यतिरिक्त राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत कापूस उत्पादन होणा-या जिल्ह्यात पाण्याची उपलब्धता वाढावी म्हणून शेततळे राबविण्याचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यात आलेला आहे. विदर्भ व मराठवाडा पाणलोट मिशन, गतीमान पाणलोट विकास आणि शेततळे या योजनेची अंमलबजावणी सिमित कालावधीत पूर्ण होण्यासाठी ही कामे मशीनद्वारे करण्यास देखील शासनाने मान्यता दिली आहे.

४. उपरोक्त कामांसाठी मिशन भाडयाने घेण्यासाठी निविदा संबंधीच्या सविस्तर सूचना आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे निर्गमित करतील.

५. वरील आर्थिक मापदंड रोजगार हमी योजना / महाराष्ट्र ग्रामिण रोजगार हमी योजना या अंतर्गत घेण्यात येणा-या मृद व जलसंधारणाच्या कामांसाठी लागू रहाणार नाहीत.

६. या शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेले मापदंड दिनांक १ एप्रिल, २००८ पासून लागू रहातील.

७. सदर शासन निर्णय शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००८०४३३१२०४४६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

२००८०४३३१२०४४६००१
(रेखा भिडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा. मंत्री (जलसंधारण), यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री,(जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव
सर्व मा. मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्यस्तरीय जलसंधारण सल्लागार परिषद.
मुख्य सचिव यांचे सहसचिव,
सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव,मंत्रालयीन विभाग
सर्व विभागीय आयुक्त,
आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
महासंचालक, कै.वसंतराव नार्डक स्वावलंबन मिशन
संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
मुख्य अभियंता,लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर),पुणे -
संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,/सर्व प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
सर्व अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे,/सर्व अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे,(स्थानिक स्तर)
संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई,/महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मुंबई (प्रसिद्धी करीता),

सर्व जिल्हा अधिकारी, कृषि अधिकारी,
सर्व सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते,
सर्व मुख्य वनसंरक्षक, / सर्व उपवनसंरक्षक,
सर्व उपायुक्त (विकास),
महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषदेचे सर्व अशासकीय सदस्य,
महालेखापाल, (लेखापरिष्का), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर,
महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
सर्व उप सचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
निवडनस्ती--जल-७ .

બિલેણપત્ર-૧

शासन निर्णय क्र.जलसं २००८/प्रक.५६/जल-७, दि. ११ एप्रिल, २००८ चे सहपत्र.

मुद्र व जलसंधारणा ची विविध उपचारांची काळे मशिनच्या राहाऱ्याने करण्यासाठी आर्थिक मापदंडाचा तक्ता.

अ. क्र.	उपचार नाम	तारीख मापदंड						परिमाण	आर्थिक मापदंड (रुपये)			भौतिक मापदंड (रुपये)						
		उत्तर गट / जननीया प्रकार	पाचा संदर्भ मी.	बांधाची डंची मी.	माया संदर्भ मी.	बांधू उत्तर काटकेव चो. मी.	बांधाची लांबी परिमाण चो. मी.		परिमाण ३	परिमाण ४	परिमाण ३	परिमाण ४						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
२	४	० ते ४	८.८०	०.७५	०.३०	१.१	०.८०	२.०	--	प्रति हेक्टर	६५००	६३००	५६००	५००५	४८५०	४६५०	४५५०	४५५०
३	५	बांधी वंशिस्ती (कंपार्टमेंट बंडिंग)	उत्तर व भारी जमीन	हस्तकी जमीन														
४	० ते ४	२.००	०.८५	०.३०	१.१	१.००	२.००	--	--	७८००	६१००	७५००	६८००	५९३०	५६६०	५५४५	५५४५	
५	० ते ४	२.२५	०.९०	०.४५	१.२५	१.२०	२.२०	२.००	--	--	११००	८१००	७९००	८८२५	८८५०	८८५५	८८५०	
६	६	शेतकऱ्याचा आकार	शेतकऱ्याचा आकार	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	४४१	२२३००	२७५२५	२३५१५	१८१४५	१८१४५	१६७७०	१६७७०	१६७००	१६७००	१६७०५	१६७०५	
७	७	अ) १५X१५X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	६२२	३४३१०	३४२२०	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५	३८११५		
८	८	ब) २०X१५X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	८७६	४८२७०	४८२७०	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५		
९	९	क) २०X२०X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	८७६	४८२७०	४८२७०	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५	५३८७५		
१०	१०	द) २५X२०X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	११३१	६२२३२०	६११६०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०	६०५१०		
११	११	६) २५X२५X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	१४६१	१२४८०	१००५०	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५	८९८५५		
१२	१२	फ) ३०X२५X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	१७११	११३३७०	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५	११०१५		
१३	१३	ग) ३०X३०X३ मी.	बांधू उत्तर १:१ ते १:५:१	बांधू- २ मी.	२१९६	१२१०१०	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५	१११५५		

अ. क्र.	उपचाराचे नाव	तांत्रिक मापदंड						आर्थिक मापदंड (रुपये)						मणिनदारे करावयवाचा कामासाठी आधिक सापेहड (रुपये)					
		उत्तर गट / जमिनीचा प्रकार	पात्रा रुदी मी.	बांधाबो उंची मी.	माथा रुदी मी.	बाजू उत्तर	बांधाबो काटळेव चौ.मी.	बांधाबो लांबी परिमाण चौ.मी.	सपाटी करण परिमाण चौ.मी.	परिमाण ३	परिमाण ४	परिमाण ३	परिमाण ४	इतर ज.जा.इ. जो. / डॉ.क्षेत्र	इतर ज.जा.इ. जो. / डॉ.क्षेत्र	इतर ज.जा.इ. जो. / डॉ.क्षेत्र			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	
५	मातीचे नालाबांध	मध्य बाय	१) बाजू उत्तर - २.५:२ ते २:३, २) माथा रुदी - १ ते १.५ मी. ३) सांडव्यावरुन बाहणा-या पायाची उंची - ०.४० ते १ मी. ४) क्री छोड - १.०० मी. ५) अभेद भित - १) बाजू उत्तर १:१ २) माथा रुदी ०.६० मी. ६) सी.ओ.टी. (नलातळापांच्ये) १) बाजू उत्तर - ०.५:१, ७) सी.ओ.टी. (नलातळाव्यातिरिक्त) १) माथा रुदी- १.०० मी. २) तळ रुदी - १.०० मी.																
६	१ टक्के नाला तळ	प्रति ह.घ.मी.	२९६००	२५७००	२५७००	२८७००	२८७००	२५०००	१८९४५	१८५७९	१८६५५	१८५००	१८५००	१८५००	१८५००	१८५००	१८५००	१८५००	
७	२ टक्के नाला तळ	प्रति ह.घ.मी.	-"	५१५००	४४८००	५००००	४३५००	३३०२५	३०८६५	३०८६५	३२५००	३२५००	३२५००	३२५००	३२५००	३२५००	३२५००	३२५००	
८	३ टक्के नाला तळ	प्रति ह.घ.मी.	-"	६७१००	५८७००	६५५००	५७०००	४३२००	३११२०	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	४२५७५	
९	अ) सलग समपातळी चारच्या तळाचा पाया रुदी ०.६० मी. व ०.४५ मी. खोली	प्रति हेस्टर	१८१००	१६८००	००	००	१६१००	१४५५५	००	१६१००	१४५५५	००	१४५५५	१४५५५	१४५५५	१४५५५	१४५५५	१४५५५	

अ. उपचाराबंद	तारीखक भाषणदङ	आर्थिक भाषणदङ (रुपये)	मनिनदार करावयवाच्या कामासाठी आधिक मापदंड (रुपये)
--------------	---------------	-----------------------	---

टीप :- शेततब्याच्या मंजुर आर्थिक मापदंडाचे परिमाण प्रति हे.घ.मी. आहे. तथापि प्रत्यक्षकात शेततब्याच्या विविध आकारमानानुसार प्रति शेततके मंजुर मापदंड गृहित धरून मशिनच्या सहाय्याने करावयाच्या कामासाठी हे आर्थिक मापदंड लागू राहील.